

Roche proti Spojenému království [velký senát] – č. 32555/96

Rozsudek ze dne 19. 10. 2005 [velký senát]

Článek 6

Článek 6-1

Občanská práva nebo závazky

Potvrzení ministra bránící soudnímu přezkumu ve věci zhoršení zdravotního stavu údajně způsobeného testy bojových plynů: *nedošlo k porušení*

Skutkový stav – Stěžovatel byl koncem šedesátých let propuštěn z Britské armády. V osmdesátých letech se u něj projevil vysoký krevní tlak a nyní trpí hypertenzí, bronchitidou a bronchiálním astmatem. Byla mu přiznána invalidita a tvrdí, že jeho zdravotní problémy jsou důsledkem testů yperitu a nervového plynu, jež byly v šedesátých letech prováděny pod dohledem Britských ozbrojených sil v kasárnách Porton Down a jichž se stěžovatel zúčastnil.

Stěžovatel se od roku 1987 lékařskými i politickými prostředky domáhal přístupu ke svým služebním záznamům, avšak pouze s omezeným úspěchem. V roce 1992 ministr zamítl jeho žádost o výsluhový důchod, neboť stěžovatel neprokázal příčinnou souvislost mezi testy a svým zdravotním stavem. Když stěžovatel pohrozil, že zahájí řízení o soudním přezkumu a tvrdil mimo jiné, že se Ministerstvo obrany dopustilo nedbalosti, ministr obrany vydal potvrzení podle § 10 zákona o soudním řízení proti panovníkovi (*Crown Proceedings Act*) z roku 1947, které prakticky znemožňovalo zahájit takové řízení ohledně událostí, k nimž došlo před rokem 1987, avšak nebránilo dotčené osobě žádat o výsluhový důchod.

V roce 1998 se stěžovatel odvolal k Odvolacímu důchodovému tribunálu (*Pensions Appeal Tribunal*, „PAT“) a podle jednacího řádu PAT požádal o poskytnutí úředních informací, aby mohl PAT rozhodnout, zda bylo jeho onemocnění vyvoláno či zhoršeno testy bojových plynů. PAT Ministerstvu obrany nařídil zpřístupnit určité kategorie dokumentů a některé dokumenty pak byly zpřístupněny v letech 2001 a 2002. PAT nakonec s poukazem na znalecký posudek uzavřel, že neexistuje důkaz o spojitosti mezi vystavením stěžovatele oběma druhům plynu a jeho současným zdravotním stavem. Testy yperitu byly určeny k ověření vhodnosti vojenského oblečení při expozici a nejednalo se o plynový test jako takový. Krom toho poté, co došlo v roce 1953 v Porton Downu k jednomu úmrtí, byla přijata opatření, aby byli dobrovolníci při testech vystavováni jen bezpečným dávkám. PAT nicméně označil „obtíže“, na které stěžovatel narážel při snaze získat záznamy později předložené PAT, za „znepokojivé“. V roce 2004 Vrchní soud vyhověl stěžovatelově odvolání a vrátil věc PAT k dalšímu projednání. Řízení dosud probíhá. V roce 2005 státní úřady zpřístupnily další dokumenty, z nichž osm stěžovatel předtím nikdy neviděl.

Právní posouzení – článek 6 odst. 1: Soud akceptoval argumenty odvolacího soudu a Horní sněmovny, pokud šlo o účinky § 10 zákona z roku 1947 v rámci vnitrostátního práva. Horní sněmovna dospěla k závěru, že smyslem ustanovení § 10 nebylo přiznat vojákům věcné právo žádat od panovníka odškodné. Pouze potvrdilo již existující a nezpochybnitelnou absenci odpovědnosti panovníka vůči vojákům za občanskoprávní delikty za okolností v tomto ustanovení vymezených. Ustanovení § 10 tudíž nevyňalo určitou kategorii nároků z pravomoci vnitrostátních soudů ani neposkytlo imunitu vůči dříve uznávané odpovědnosti; taková kategorie nároků nikdy neexistovala a nebyla vytvořena ani zákonem z roku 1947.

Bylo tudíž konstatováno, že § 10 je ustanovením hmotného práva, které vymezilo práva vojáků domáhat se odškodnění od panovníka a namísto něho upravilo v rámci hmotného práva důchodový systém pro případ újmy na zdraví při výkonu služby založený na objektivní odpovědnosti. Stěžovatel tedy neměl (občanské) „právo“ přiznané vnitrostátním právem, které vyžadovalo použití článku 6 odst. 1.

Závěr: nedošlo k porušení (devět hlasů proti osmi).